

CONSILIORVM

DE PETRI PHILIPPI CORNEI

in quatuor partibus Digestorum
Iuliani Primitum.

CLARISSIMI IV-

RIS VTRIVSQUE DOCTORIS

Domini Petri philippi Cornei Perusini Consiliorum
pars Prima accuratissime excussa, cum summarijs
omnem materiam quam breuissimè complex
scentibus nuper adiectis, cura egregij viri
Domini Flori de Sura Lugdunensis, les
gum Doctoris: cuius non medica
eri diligentia hoc opus castiga
tius redditum est.

LUGDVNI

1544

DOMINO IOANNI BERTRANDO

legalis prudentiæ summo cultori, necnon integerrimo in celeberrimo senatu
Parisiaco prædidi, uiro omnium uirtutum laude cumulatis-
simo, Florus à Sura Lugdunensis, iurium doctor
iudexq; regius apud Centrones S,

VM QVATVOR CONSILIORVM OPERA

Curis utriusque censura clarissimi professoris patris nostri domini Petri phi. Cor-
nei summaris nuper adiectis, recenti incude hisce diebus forent reexcudenda;
atq; in huiusmodi tam insigni arte uniuerso orbi tam necessaria, quam ea citra
cuius opem uita hæc transigi commode nequeat, adeo profecisse noscerem, ut me
dixi (quod aiunt) Athenis nunc Tholose reuiuiscens, ortum esse facile existimarem, cui
magis q̄ tibi dicenda essent, amplius nequeo dubitare. Quam ob rem nostrarum lucubrati-
onum munus, licet exiguum, hilari fronte suscipe. Quod si nostra forsitan seueritate, teneræ mul-
torum, quibus hæc legere contigerit, anres lacerabuntur, hoc unum tamen te nosce uelim,
me uidelicet tale tantumq; onus suscepturum fuisse nunquam, ni tua erga omnes singulari fre-
tus humanitate, meis (si qua sunt) erratis uentiam daturum mihi persuasissent. Multa igitur
(quod ingenue fateor) hoc in labore nostro fortè desiderabuntur, multa forsitan superuacua
deprehendentur: nonnulla quoque ut tenuia nimium à plerisque parū probabuntur. Sed qui
cunctis omni ex parte placuerit, hæcenus inuentus est nemo. At quia omnia per breui tem-
pore actumuluario studio discussa sunt, perurgentibus me, ad studiosorum utilitatem na-
tis, egregijs Lugduni bibliopolis, Hugone à porta, ac Lucimborgo de Gabiano, & socijs no-
stri factus in lucem emittendi, nec diutius differendi adhortatoribus exinijs, poteris ipse no-
stros conarus continua lectione, diligenti per doctosq; tuo iudicio corrigere, ac in melius (quod
minimè dubito) redigere. VALE.

Prima pars Consiliorum Excellentissimi J. A. monarche necno modernorum principis Domini Petri Philippo Perusini de nobilibus de carne.

De nominariis super consilio primo.

- 1 Socius in dubio presumit exercere vole ppeo. col. 14. m. 4.
2 Societas an possit esse cum illo cuius nulla sunt opera ut pupilli. consil. 7. num. 15.
3 Industria hominis seu societati plus conferens plus debet de lucro percipere consil. 9. num. 6.
4 Facere iurim nemo presumitur.
5 Societas non presumitur nisi fiat palam.
6 Pupillorum res homo prudens subducere non debet periculis.
7 Societas censetur continuata inter tutorem et foram defuncti et eius filium pupillam quando tutor trafficit aditer administranti.
8 Juramentum malum in bono que consistunt animo.
9 Donatio nullatenus in dubio presumitur: nisi cadant renumerat ionis termini.
10 Tutori rem pupilli sibi appropriata tenetur actione de rationibus distrabenda et etiam facti.
11 Voluntas facta datur intelligi.
12 Que non profant singula tamen iungant.
13 Tutor gerendo actum spectantem ad pupillum censetur gerere ve tutor pro pupillo.
14 Actio tutele et non pro socio datur contra tutorem factum patris pupilli gerentem negocia eiusdem societatis post mortem patris.

Consilium primum.

In nomine dñi nostri

Iesu christi. In hac consulatione videtur aperta fronte dicens qd questio per dictum Franciscum ex eius traffico et mercantia non veniat decedenda cu dictis suis nepotib' suisq' pupillis. Ad constat qd societas que presupponeitur inita inter dictos Petrum et Franciscum fuit finita morte dicti Francisci et est ex

pressum in Liverum. qd societas dissoluta. t. l. actione. q. morte. t. l. a deo. ff. pro socio. et in str. eo. tit. q. soluitur. Nec videtur cu pupillis resonata societas per dictum Franciscum quia dictus Franciscus

- 1 non fecit mercatorem nomine pupillorum qd apparet quia in dubio creditur exercuisse vole ppeo. ar. l. et magis. ff. de solu. t. l. pupi. ff. m. ex triticea enim persona non subintelligitur. l. hira m. p. latus. q. grifogonus. de verbo. obli. ubi dicitur opera pupillorum nulla est circa huius mercantiam marine maritiman: ut est de se notissima. m. m. e. facit text. in l. x. in ff. de libe. con. satis probatur qd regulariter opere pupilli sunt nullas considerationis licet quidam sint alique ut ibi. et in l. ceterum. ff. de rei ven. t. ibi glo. et Hug. Et casu quo alique opere porissent esse ille non presupponeitur adhibere in vitre mercatorie exercitio. Ideo societas inter et questio equalis non videtur inite contracta inter dictos Franciscum et filium petri pupillo: cum Franciscus poneret in traffico personam et industria et persone periculum. Quod magnificandum est in exercitio maritimo: cum in mari maxime quotidie imminant pericula ut docet experientia rerum magistrat. c. q. si. in prin. de elect. lib. vi. c. statutum. in prin. eo. tit. et l. legatio. q. omatricibus. de leg. iij. Nec videtur conveniens qd dicti nepotes qui tantum capitalis habebant in dicto traffico et cum dictis Franciscis qui possunt ultra operas et industria et peniculum persone cui societas debebat esse in ita arbitrio boni viri. l. vi. ff. de her. ff. pro socio. Ideo quia vix industria plus operatur qd alterius pecunia. l. si non fuerit. ff. pro soc. ut etiam qui plus consistit in societate plus debet de lucro consequi: prout tenet glo. lla interlinearis in ver. quales. q. i. in str. pro so. Non ergo fuisse conveniens nature societatis qd post mortem dicti Petri dictus Franciscus solam dimidiam consequeretur cum que superdetraxit fuit in dicto exercitio mercantie: prout suaderet prosequutio seu renonatio societatis antequam que prout presupponeitur inita fuit in vita dicti Petri inter eum et Franciscum pro virilibus: prout etiam presupponeitur pro parte dicte Prantahice. cum societas in ite in ita forte non tenet propter sus predicta. Nec censetur quis velle facere actum inutiles vel damna bilem. ar. l. si quando. ff. de leg. i. l. i. q. quotiens in actionibus. de rebus vobis. l. merito. ff. pro socio. l. iij. ff. de null. tel. Nec actum sibi dam nosum. ar. l. cum de indebito. ff. de pcha. t. l. si cum auctum. de solu. Quamvis quanto virilius sibi potest supra. l. i. cum sibi notatis. ff. de solu. Accedunt que tangit Bar. in l. gerit. ff. de acqui. her. l. vi. col. i. Sed magis vile verumile erat dicto Francisco trafficare nomine suo proprio dicitur: qd nomine communi suo et pupillorum contrahendo cum ipso pupillo societatem: quorum nulle erant opere saltem circa illud exercitium. Et qui poterant si lesi fuissent

- 1 petere in integ. restit. ut in toto tit. de misso. ff. c. f. saltem tanq' societas non fuerit palam contracta per tutorem potestatem dicere non esse obligatos ex societate. l. pupi. ff. in ipse. ff. de aucto. m. to. c. l. non epistimo. ff. de admini. tuto. c. l. tutori rem. a contrario sensu. eo. tit. l. cum ipse. C. de contrah. emptio. ff. de dato qd potuisset defendi intererat sua litihi n. v. p. l. i. m. m. o. i. b. u. s. x. v. v. a. n.
2 subuenitur. ff. de mima. Ita qd non videtur verisimile qd p' videns homo voluerit pecuniam pupilli osi ponere in societate: et subuenire do maxime periculis maris. Et propterea concludit Bar. in l. l. i. titam et mecum. f. aliter. de admini. tuto. t. q. cum pupillo no contrahitur societas perentorem post mortem patris negociantib' p' dicit qd cum eis non potest contrahi societas. l. v. in conditionibus. ff. pro socio. Item ponderat qd inter censetur potius nomine suo contrahere. Item qd pupillus non negociatur. et cum eius dictis transsumit Salic. et Raph. in l. h. parvus. C. de veri. ind. et idem vult Bar. in l. cum dno. q. pupi. ff. pro socio. et ibi Bal. per. d. l. ut in conditionibus. Et his rationibus iunctis ad his alie (sicut pro pariterio in hac civitate qd non censetur ipsi cum pupillis suis eorumq' nepotibus contrahere societatem licet profuerint fuerint trafficiant licet trafficiant communiter gesserint cum parte pupillorum in eius vita. Et se subsciperunt plures solus v. i. r. ex nostris et alienis doc. Unde ex his videtur dicendum qd bona que sita per dictum Franciscum post mortem dicti petri ad huc communi nec communicanda filijs et heredibus dicti Petri. Sed sint precipua dicte Prantahice filie et heredis dicti Francisci. ff. de pre dicitio non obstantibus contrarium arbitror: magis iuri consentaneum. Nam presupponeitur qd Petrus negociabatur et trafficabat communi nomine. Et post eius mortem dictus Franciscus eius frater tutoris dictorum filiorum et heredum dicti Petri singuliter trafficavit cum pecunia communi videtur communi nomine suo et pupillorum illud exercitium et mercaturam gessisse ex theorica Bal. in d. h. parvus. in a. col. q. licet quado tutor aggrederetur negociis insolitis non censetur illud gerere nomine pupilli. ff. de us. t. i. negotium prosequitur ut sunt duo fratres qui simul faciebant intercatuata et vno motus aliter mercaturam persequitur: superstitibus filiis frater indubitan hereditatem possiditibus tunc videtur eodem nomine continuare. arg. l. n. m. e. f. r. u. n. a. q. h. v. i. s. o. ff. de neg. gestio. et arg. l. v. n. s. g. n. e. r. a. t. i. s. ff. de heredi. l. actione. q. morte. v. h. l. e. d. quod ex re communi ff. pro socio. ff. sub d. l. nec distinguo vtrum ex prima mercantia deveniat: vel penentate vel ex sequina reperita. arg. l. cum tabernis. in prin. ff. de pigno. fm. em. qd qd tabili aliud coniectare in casu nostro concureret subdistingui eum possent alie circumstantie suaderet contrarium mentis prout occurtebat in casu illo: cum de pariterio in quo tutores mercantur formam literarum et scripturarum et conuenerunt in emptione predictorum pro pupillo in satum quietudinem frum ascendebat quantoque remaneret in traffico pro portione fratris iam defuncti patris pupillorum et ipsi tutores vinebant: qui cum iuramento declarabant eorum mentem qd etiam multum innat. Arg. etiam que no. glo. in. q. alle. in str. de actio. Bar. in l. gerit. de acqui. her. ff. de fori. sol. ante ille. et per glo. et docto. in l. h. v. e. p. o. s. i. d. e. t. i. c. de pba. et per do. Et no. in. c. cum ad sedem. de resit. spolia. et arg. l. in ambig. glo. ff. de regim. In casu autem nostro Franciscus presupponeitur defunctus itaq' non potest habi etiam iuramento. Item in casu illo pecunia ad pupillum pertinens non est aliter vilo modo conuersa in vtilitatem pupillorum. Non apparet per scripturas pro se vel p communi vtilitate negociatas fuisse. Item apparet qd Petrus in vita personam suam exercerat in vtilitatem communi communitate inter que suo exercitio que fuerat. Et etiam fruct' pecunie totalis in communi posuerat: ut per dictum fr. lesi. erat eide obligatus ad antdora. arg. l. sed et si lege. q. consilium. de peti. her. Et successe dictis sibi et heredibus ipsius Petri qui cum persona nam representante cedentur eadem persona cum patre. Nam quia pater et filius censentur eadem persona. l. n. C. de impub. tam etia quia heres et defunctus similiter eadem persona iudicantur. In ang. de iurem. a. mo. p. r. s. i. i. Et licet alioq' donatio nullatenus in dubio presumatur. l. si cum anam. de solu. l. cum de indebito. de proba. contra iuris. q. si filius. ff. de pactis. Tamen quado eadem tunc remunerationis presumitur donatio. l. si vero non remu. mand. ff. inde pupi. ff. m. et ibi glo. Bar. et Bal. et Bart. et doc. in l. que dotis. ff. sol. matr. Ex quo itaq' in his similibus terminis dicitur Petrus fuit liber alia erga dictum Franciscum: cum hereditio affecit coniectura sananda est et presumptio qd dictus Franciscus voluerit remunerationis causa simili beneficium conferre ipsi filio et heredib' dicti Petri. Quod et inuatur ex aliis fructibus qui tutori qui rem pupilli sibi appropriat conuertendo in suos pro prios vno tenetur actione de rationibus distrabenda. l. actione. in prin. ff. de ratio. dicitur que actio est penalit. l. si p. p. i. eo. tit. quia datur ad pupillum. d. l. actione. q. m. Item dictus tutor vendidit de re pupillorum et pecunias conuertendo in suam vtilitatem: pro quibus die mens antea ad suam vtilitatem sic p. m. d. in exercitio qd faceret ad sui commodum fuisset in aperto dolo et tenetur

mibi donnyaleno decē nō sūz tibi obligat? ad autidioraq; nō dāa amote mei et vt me bñ dicit a reddamio datio dom? nō est ppe remuneratioz cōductio ad donandū. s̄ si donas mibi absoute et ego volēte remunerare incōmēti tibi aliquid pmitto. ex cau sa remuneratio nō redditur donatio ob eam sed est simplex donatio et postea donatio remuneratio. et sic sunt duo actus separati. Et illa verba q̄ pmittit nō venire s̄ aliqua rōne vel cā intelligū tur gūatē. p̄t iactē sic dē rōne q̄ nō sit seruata promissio de dā do vniū et oīum ec. Et lz q̄ apparet factā donationē ob eam etiā dicta vbi recipēt forte interpretatiōe et limitatiōe s̄ sibi seruatiōe cōueniētē ex quo nō apparet qd sit facta ob eam nō verba supra deducta et ponderata inuēte s̄ in dīca verba intel ligunt gūatē vt iactē sic etiā q̄ nō seruatur promissio postea faciē da. Et postea etiā arētā q̄ etiā si promissio et donatio fuissent cōre spectuere sic fuisset donatio ob eam nō posset remocari ratiōne non obstruēte s̄ nō attendo qd pmissio nō venire p̄ta nec remoca re de iure vel de facto vt sic illa verba de iure opēditur eo casu quo licet; venit et s̄ p̄t est q̄ sibi nō seruatur. p̄ta nō in dubiū est q̄ possit quis renūciare iuri agendi cōditioni ob eam sibi cōpetitūre cū iuri futuro possit quis renūciare p̄ pactū. lz q̄ in p̄scribido. C. de pacto iactā. lz. et c. et verba illa s̄mp̄ et indistincte et gūatē s̄nt p̄olata sui natura cōp̄chēdit hunc casum ex vi verborū adeo inuēnt alia media qd esset cōditio ob eam ad renouandū donatiō et sic vt iudico contra ratiōne non obseruantiē. Et quibus oībus hōmī iunctis p̄to apta fronte cōcludendū qd cessat renouatio dona tiōis p̄ p̄ditiōe ob eam ex capite cause nō secute etiā si constaret qd non obseruantiē p̄tus donatarius lz conerit p̄bare qd obser uauit. Vbi dīc̄ autē p̄mittit qd hōmī donatiōem annue maxime in ter benivolentia nō possint exquirite p̄batiōē lz omni probandi in cōditōe dicitē se obseruantiē magis p̄liues debem? et in ea inter p̄tatiōe et nō possit venire s̄ ne detur materia p̄terandi. Et in re dubia si dubia est hoc p̄ tāq; tutius esse amplectēda. ar. c. inuēntis de spō. c. c. signifi. c. de homi. c. similibus. Et p̄sertim cō favorabiliores s̄nt rei q̄ a seors. c. favorabiliores. de reg. iur. in. vi. tō re obfcura rei sunt absolūdi. c. cō s̄nt p̄ctū iura obfcura. de re. iur. c. ii. multo minus ex capite p̄nie nō est loca p̄ditiōi ob eam p̄ d. l. i. et in sup. nō est expeditū qd de iure cas. sic loca p̄ditiōi s̄nt bus inuēntis per. c. i. de pact. c. no. Bal. in l. apud acta. C. de trās. Et maxime internente iuramento de non veniēdo contra aliā qua ratiōne vel causa per gl. in. d. lz pecuniā et sequacem. ex quibus oīmb? s̄m̄l iunctis cōcludo qd nō sit loc? repentiōis per p̄s̄a dī etis auto. reus cōmē? sit absolūdius non obfctū? adductio in contrariū que maior ex parte s̄nt sublatā per adducta p̄ hac par te. adū etiā obli. qd dicta promissio emanauit incōtinētē qd facerit.

Et in dubio parti incōtinētē appositū censet in dubio reddere et tractū censeri factū ob eam sic p̄pter ad qd dēnotat in pacto p̄ ad ducta in cōtractū id est veri indubio sed in casu nostro apparet contrariū et vobis vniūq; in s̄i cōtractū per adducta. s̄ p̄p hac parte cōnerate etiā promissioe de nō veniēdo cōtra inuēnta. Et p̄pter hoc etiā tollit qd in cōtractū adducebat qd donans ob eam remocāt cā non secutaq; negat hanc cō donationē ob eam et per hoc sic recte aduertatur s̄nt sublatā oīa in cōtractū adducta. Nec obli. qd vniū ex dictis testib? vobis dōn. p̄m. testis depo nit qd s̄nt habitū rōmū de dicta promissioe dicitur trās nō di cit qd ante donationē fuerit habitū rōmū. dicit habitū rōmū et cōclūso facta. constat est qd si fuit facta s̄nt rōmū et qd nō ad istū quod cōclūdit qd in p̄fatiōib? dēni fuerit s̄ fuisse dicit in p̄fatiōib? certe verū sit fuit rōmū cōueniēdo cōclūdit. lz rōmū natū fuerit qd nō erit iurat? remiserat nō p̄p̄a qd ex hoc feret donatio ob eam nā si donatio sit ob causam p̄missioe p̄missio ob donationē p̄missio foret cā donatiō nō remuneratio: nā remūera tiō p̄p̄dēt hōmī s̄scēptū nō qd sit iducta hōmī s̄ p̄nūctia tina hōmī a s̄scēpti. Et lz iste testis et etiā ser. Salpar. ob? testis deponat qd donatio facta p̄pter promissioe p̄dictā de vi no et oleo tamen se referunt ad infra. p̄m. est dicit p̄t apparet in dictis in s̄is vel altero roy ad qd se referit sed in dictis cōtracti bus nō apparet nisi qd fuerit facti eodē contextu. Sed dīc̄ loco et testib? adeo ista rōne censet moti testes s̄ istud est iudiciū iudicē etis qui nō pertinet ad testē. iactā. l. testis. C. de testi. c. l. qui testis. gl. ff. de testa. c. d. hōmī. s̄i per doc. et per Jura. et doc. in. c. cōm. qd de testi. J. deo eaten? valet in hac parte eoz attestatiō quatenus de p̄p̄ditiōe p̄t ex his dīc̄ in dictis cōtractib? continetur et si s̄nt inter p̄tariē eoz dicitur ipsi qui deponit apparet. in dictis cō tractib? deponerent fallaciter tanq; per iuris nō daret fides in alie quo per no. per Jura. et alios in. c. fraternitati. de here. et doc. in. l. i. et fallis. C. de trās. c. doc. post glo. in. l. i. iacius. de infami. et in c. testimonium de testibus. Raus. vob.

¶ Simia parte partis consiliorum accussissimi. T. J. doctoris h[ab]i Petriphilippi Lomei de P[ro]curatio diligentiissime circumdante. ad dictis in super denuo tammaris que in fronte eiuslibet consilij apponuntur.

¶ Regillrum.

abcd efghijklmnopqrstuzg
A B C D E F G H I J K L M
Quinque sunt quaterani.

[Faint, mostly illegible text in the left column, likely bleed-through or a second column of text.]

[Faint, mostly illegible text in the right column, likely bleed-through or a second column of text.]